

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) na temelju članka 15. točke 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga («Narodne novine» br. 140/05 i 12/12) te članka 49.a stavka 4. i članka 211.a Zakona o obveznim mirovinskim fondovima («Narodne novine» br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18), na sjednici Upravnog vijeća održanoj 31. listopada 2019. godine donosi

SMJERNICE KOJIMA SE DODATNO OPISUJU SITUACIJE KOJE SE SMATRAJU SUKOBOM INTERESA

UVOD

Prema odredbama članka 49. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18, dalje: ZOMF), mirovinsko društvo je dužno organizirati poslovanje na način da svodi rizik sukoba interesa na najmanju moguću mjeru, uzimajući pri tome u obzir vrstu, opseg i složenost svojeg poslovanja. Isto je dužno poduzeti sve razumne korake kako bi utvrdilo, otkrilo te spriječilo ili riješilo sukob interesa te uspostavilo odgovarajuće kriterije za utvrđivanje vrste sukoba interesa čije bi postojanje moglo naštetiti interesima mirovinskih fondova i njihovih članova.

U skladu s člankom 49.a stavkom 4. ZOMF-a, Hanfa je ovlaštena donijeti smjernice kojima dodatno opisuje situacije koje smatra sukobom interesa. Ujedno, u skladu s člankom 211.a ZOMF-a Hanfa je ovlaštena raznim vrstama objava (uputama, smjernicama i slično) obavještavati određene skupine subjekata nadzora i druge adresate o objašnjenju ili načinu primjene određenih propisa iz njezine nadležnosti ili s njima povezanih općih pravnih akata.

Slijedom navedenog, Hanfa donosi ove *Smjernice kojima se dodatno opisuje situacije koje se smatraju sukobom interesa* (dalje: Smjernice).

SITUACIJE KOJE SE SMATRAJU SUKOBOM INTERESA

Mirovinsko društvo upravlja mirovinskim fondom te donosi investicijske odluke za račun svih članova mirovinskog fonda. Za odnos povjerenja, koji na temelju zakonskih odredbi nastaje između članova mirovinskog fonda i mirovinskog društva, važan je integritet mirovinskog društva. Navedeno podrazumijeva da mirovinsko društvo prilikom donošenja odluka o ulaganju uvijek mora djelovati u najboljem interesu članova mirovinskog fonda i staviti njihove interese ispred svojih.

Do sukoba interesa može doći u situacijama u kojima se od mirovinskog društva (ili relevantne osobe mirovinskog društva) očekuje postupanje u najboljem interesu članova, no u isto vrijeme ono ima zasebni interes koji može dovesti do sukoba s obvezom postupanja u najboljem interesu fonda, a koji sukob interesa mirovinsko društvo mora spriječiti ili ispravno riješiti.

U nastavku se daju primjeri situacija koje se mogu smatrati sukobom interesa, s time da je moguće da se u praksi pojave i drugi oblici sukoba interesa. Pri tome ne treba smatrati da je samom činjenicom postojanja neke od opisanih situacija realiziran sukob interesa, zbog čega je potrebno procijeniti sve relevantne okolnosti svakog konkretnog slučaja te procijeniti mogućnost nastanka sukoba interesa.

a) situacije u kojima dioničar mirovinskog društva ili s njime povezana osoba ima interes da se imovina mirovinskog fonda uloži u određenu imovinu (primjerice, kada dioničar mirovinskog društva ima potraživanja prema izdavatelju ili njegovim povezanim osobama, a u koje izdavatelje mirovinsko društvo ulaže sredstva mirovinskog fonda, kao i situacije u kojima

dioničar mirovinskog društva ima potraživanja na čije ispunjenje može pozitivno utjecati ulaganje sredstava mirovinskog fonda u određenu imovinu - jer je riječ o situacijama kod kojih bi osobe povezane s mirovinskim društvom mogle ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak na štetu mirovinskog fonda, pri čemu su informacije o potraživanjima javno objavljene ili su mirovinskom društvu poznate ili na drugi način dostupne)

b) situacije u kojima uprava mirovinskog društva, relevantna osoba ili mirovinsko društvo može imati interes ulagati sredstva mirovinskog fonda u imovinu i/ili na način koji će osigurati veći kratkoročni prinos, što može biti u sukobu s interesima članova mirovinskog fonda da se sredstva ulažu u imovinu koja će osigurati dugoročne prinose. Radi se o sukobu interesa između kratkoročnih interesa uprave, relevantne osobe ili mirovinskog društva i strategije ulaganja mirovinskog fonda odnosno dugoročnih interesa članova.

c) situacije trgovanja za više mirovinskih fondova kojima upravlja isto mirovinsko društvo u kojima se jedan fond stavlja u nepovoljniji položaj od drugog ili drugih fondova (slučajevi u kojima mirovinsko društvo sklapa transakcije za račun više mirovinskih fondova kojima upravlja, u različito vrijeme i po različitim cijenama, pri čemu može imati poticaj da favorizira jedan fond u odnosu na drugi. Navedeno može posebno doći do izražaja prilikom ulaganja u manje likvidnu imovinu, kada je na tržištu ograničena ponuda za sklapanje takvih transakcija.)

d) situacije trgovanja između mirovinskih fondova kojima upravlja isto mirovinsko društvo pod uvjetima koji su različiti od tržišnih

e) situacije ulaganja imovine mirovinskog fonda u financijske instrumente izdavatelja čiji je pružatelj financijskih usluga (primjerice aranžer ili agent izdanja) dioničar mirovinskog društva ili s njime povezana osoba, a situacija može rezultirati pribavljanjem koristi dioničaru ili s njim povezanoj osobi, na štetu mirovinskog fonda. Pod koristima se ne smatraju neophodni troškovi vezani uz stjecanje imovine.

f) situacije u kojima sudjeluju relevantne osobe mirovinskog društva (ili povezana osoba relevantne osobe odnosno osoba s kojom je relevantna osoba u srodstvu), primjerice analitičari ili fond manageri koji su ujedno i imatelji financijskog instrumenta za koji izrađuju analizu ili zadaju nalog za trgovanje za račun mirovinskog fonda, a prilikom čega bi mogli staviti svoje interese ispred interesa mirovinskog fonda

g) situacije u kojima relevantne osobe mirovinskog društva za sklapanje osobnih transakcija koriste isto investicijsko društvo/kreditnu instituciju kao i mirovinski fond, a relevantna osoba na temelju toga kod investicijskog društva/kreditne institucije ostvaruje bilo kakvu korist ili pogodnost, što može rezultirati prekomjernim zadavanjem naloga upravo tom investicijskom društvu/kreditnoj instituciji, a na štetu mirovinskog fonda

h) situacije u kojima mirovinsko društvo zadaje naloge za trgovanje za račun mirovinskog fonda na izvršenje povezanom investicijskom društvu ili kreditnoj instituciji, pri čemu se istoj plaćaju pretjerano visoke naknade

i) situacije u kojima mirovinsko društvo ili relevantne osobe primaju poticaje odnosno novčane ili nenovčane koristi od trećih osoba, primjerice za ulaganje u određenu imovinu, osim prihvatljivih manjih nenovčanih koristi koje ne ometaju mirovinsko društvo da djeluje korektno, u skladu s pravilima struke i u skladu s najboljim interesima članova mirovinskog fonda

j) situacije u kojima je imovina mirovinskog fonda uložena u određenog izdavatelja ili u udjele ili dionice alternativnog investicijskog fonda, a takav izdavatelj ili investicijski fond dezinvestira svoje određeno ulaganje (primjerice može se raditi o fondu rizičnog kapitala ili poduzetničkog kapitala), a mirovinsko društvo donosi investicijsku odluku da imovinu mirovinskog fonda uloži

u takvu imovinu na način ili u okolnostima koje ukazuju da bi takvo ulaganje bilo protivno interesima mirovinskog fonda

k) naknada za upravljanje se zaračunava na ukupnu imovinu mirovinskog fonda umanjenu za financijske obveze, mirovinsko društvo može imati poticaj da pretjerano visoko vrednuje imovinu mirovinskog fonda koja se vrednuje tehnikama procjene, a kako bi naplatilo višu upravljačku naknadu

l) nastavno na prethodni primjer, mirovinsko društvo također može imati poticaj da pretjerano visoko vrednuje imovinu mirovinskog fonda koja se vrednuje tehnikama procjene, s ciljem povećanja prinosa mirovinskog fonda, a u vezi s člankom 91. stavkom 6. ZOMF-a odnosno radi dobivanja većeg broja neraspoređenih osiguranika

m) nastavno na prethodni primjer, mirovinsko društvo također može imati poticaj da pretjerano visoko vrednuje imovinu mirovinskog fonda koja se vrednuje tehnikama procjene, kako bi izbjeglo aktiviranje korištenja jamstvenog pologa u smislu članka 113. stavka 3. ZOMF-a, ako je propustilo ostvariti minimalno zajamčeni prinos.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Mirovinska društva su dužna poduzeti sve potrebne aktivnosti radi usklađenja svojeg poslovanja s ovim Smjernicama.

Hanfa će ove Smjernice te njihovu primjenu i provedbu preispitivati te će ih, prema potrebi, revidirati.

Ove Smjernice se objavljuju na internetskoj stranici Hanfe te stupaju na snagu danom objave.

KLASA: 011-02/19-03/05
URBROJ: 326-01-70-72-19-5
Zagreb, 31. listopada 2019.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman